REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30*.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 11. Brașov, Joi 16 (29) Ianuarie. 1903.

Incă odată, ce vrea Apponyi?

Noul diar cotidian maghiar, ce apare de la începutul anului curent în Brașov, „Brassói Hirlap“ se ocupă în numĕrul sĕu de erĭ c'un articol al fóiei nóstre, relativ la dorințele și pretensiunile naționale, ce le are contele Apponyi față cu armata comună.

Diarul maghiar, de care vorbim, pare a fi fost înființat aicĭ la dorința și la inspirațiunea contelui Apponyi, cu scop de-a propaga teoriele patriotice ale acestuia între Sașĭ *primo loco*, apoi între Românĭ. Pentru a puté rĕsbi mai ușor cu ideile sale, susțiitorii și conducĕtorii acestei foi maghiare și-au propus de a-se folosi de un limbagiu și în genere de-o atitudine maĭ urbană. Până acuma „Br. Hirl.“ a rĕmas credincios tacticei, ce și-a ales'o, de unde vine, că și în rĕspunsul ce'l dă adĭ diarului nostru, păstréză un ton cuviincios, evitând de a urma obiceiului dominant în pressa maghiară și de a îndrepta *a priori* Dumnedeu scie ce suspițiunĭ și acusațiunĭ contra nóstră.

Din causa acésta ne și grăbim a replica la observările, ce le face „Brassoi Hirlap“ asupra articolului nostru amintit, pentru a lămuri puțin causele marei divergențe de păreri dintre noi în ce privesce cestiunea limbei în armată.

Scim înainte, că nu ne vom înțelege, find-că în acéstă cestiune una doresce Apponyi ca representant al nisuințelor de contopire și al ideii statului național maghiar și alta dorim noi, ca unii carĭ nisuim pentru validitarea principiului egalei îndreptățirĭ naționale.

Inainte de a observa ceva la afirmările diarului maghiar brașovén, trebue sĕ constatăm, că n'a înțeles, orĭ s'arată numai a nu fi înțeles ce am susținut noi în fond și în ce constă divergența de opiniune și de convingere, căreia i am dat espresiune atuncĭ, când am combătut ca periculóse pentru unitatea și disciplina armatei pretensiunile șoviniste ale contelui Apponyi.

Tótă argumentațiunea sa și-o baséză „Brassoi Hirlap“ pe o premisă falsă. Nu a susținut nicĭ-odată diarul nostru, că „n'ar afla cu cale ca în regimentele ungare sĕ fie oficerĭ maghiarĭ“, cum dice numita fóie. Susține însĕ Apponyi în faimósele puncte ale pretensiunilor sale, — în deplină contradicere cu tradițiunea și practica observată până adĭ în sinul armatei comune — că nu e bine și cu cale să esiste și mai departe regimente ungare cu limba regimentului română, sêrbéscă orĭ germană, ci sĕ se ia tóte mĕsurile ca limba regimentului sĕ fie, pe cât numai este cu putință, la tóte regimentele din Ungaria cea maghiară.

Ce însémnă acésta alta décă nu maghiarisare forțată prin mediul armatei comune? Óre nu este maghiarisare forțată când Apponyi cere și aștéptă dela administrația centrală de rĕsboiŭ, ca la împărțirea cercurilor de întregire sĕ evite cât numai se póte înființarea de regimente compuse esclusiv séu în preponderanță de soldați de naționalitate română, germană séu slavă?

Ba Apponyi merge pană a cere ca printr'un ordin al Majestății Sale contingentele de recruțĭ sĕ fie dislocate la diferitele regimente astfel, ca în mod artificial sĕ se pótă forma cât mai multe regimente maghiare. Cam cum s'a întêmplat la organisarea și împărțirea cercurilor electorale pentru a face posibilă domnirea absolută a minorității asupra maiorității!

A pretinde sĕ nu fie oficerĭ maghiarĭ în regimentele din Ungaria ar fi o absurditate. Nu este însĕ nicĭ-decum absurd a combate pretensiunea nejustă a lui Apponyi, ca dintre cetățenii acestui stat sĕ nu pótă fi în aceste regimente oficerĭ decât numai aceia, carĭ sciu ungaresce.

Când odată limba oficială a armatei e cea germană ce scop ar puté avé acea silă de a sci ungaresce, décă nu maghiarisarea forțată care n'ar puté fi permisă nicĭ atuncĭ, când disposițiile legei naționalităților nu i-s'ar opune?

In ce privesce principiul de paritate, ce ar fi stabilit în legea dualistă și consecuențele lui pentru Ungaria relativ la armată, vom replica în alt numĕr.

In dieta ungară se urméză desbaterea asupra proiectului privitor la contingentul de recruțĭ. In ședința de erĭ au vorbit numai doi oratorĭ: *Solymosi* guvernamental, și *Holló* L. ugronist. Acesta a ținut un lung discurs obstrucționist, vrênd sĕ arate cât de mult „națiunea“ e agitată prin aceste proiecte, pe carĭ guvernul le-a adus în cameră contra voinței și intereselor ei. El presentă un proiect de resoluție prin care cere, ca în regimentele din Ungaria sĕ fie esclusiv ofițerĭ ungurĭ, crescuțĭ și instruațĭ în școle militare maghiare. Limba de instrucție și comandă sĕ fie limba maghiară. Numai stég maghiar și embleme maghiare sĕ fie în armata din Ungaria. Soldații sĕ depună jurămênt pe constituția ungară. Serviciu activ de 2 anĭ.

Stégul comun. „Magyarország“ spune, ca Majestatea Sa și-ar fi dat învoirea, ca stégul ce se va întrebuința în viitor în armata comună, sĕ fie compus astfel:

Prăjina stégului portă colorile casei de Habsburg. Pe o parte a stégului însuși se grupéză emblemele Austriei și ale provinciilor în jurul vulturului cu două capete, ce stă în mijloc. Pe de marginĭ colorile negru-galben. Pe partea inversă, stégul ar fi împodobit cu chipul Vergurei Maria, ținut de doi îngerĭ, și cu emblema Ungariei și țĕrilor corónei sf. Stefan. Pe de marginĭ stégul ar purta colorile roșu-alb-verde.

Armata și naționalitățile.

Sub titlul acesta „**Brassoi Hirlap**“, publică în nr. de la 17 Ianuarie următorul prim-articol:

„După cum se vede dintr'un articol al „*Gazetei Transilvaniei*“ ce'l reproducem mai jos la revista diarelor, acéstă fóie pare a fi de părere, că nu e corect, ca în regimentele ungurescĭ sĕ fie ofițerĭ maghiarĭ, (? R. G.) find-că acésta ar face imposibilă validitarea naționalităților și ar nasce încurcăturĭ.

Părerea acésta n'o aflăm nicĭ corectă, nicĭ dréptă.

Statul ungar e autonom și unitar, avênd un organ comun: armata. Comuniunea, atât ca formă, cât și ca fond însémnă, că Ungaria are asupra armatei tot atâta drept, ca și Austria. Nicĭ mai mult, nicĭ mai puțin. Când decĭ statul ungar nisuesce, ca comuniunea acésta, la care are drept necondiționat și pe care legea o garantéză națiunei, sĕ se validiteze în tóte direcțiunile, atuncĭ își împlinesce una din cele mai importante datorii față cu sine însușĭ.

Nu vor nega nicĭ Românii, décă vor sĕ fie obiectivĭ și dreptĭ, că paritatea ce este esprimată în lege, nu s'a validitat până acum, séu cel puțin nu în mĕsura după cum ar pretinde-o independența nóstră națională și desvoltarea nóstră viitóre. Are dreptate diarul român când dice, că limba de comandă a armatei e limba germană, după cum e stabilit și în lege. Acésta însĕ nicĭ-decum nu însémnă și nicĭ nu póte însemna, că națiunea maghiară n'ar avé dreptul a realisa principiul stabilit de asemenea în lege, că ofițer nu póte fi decât acela, care înțelege și vorbesce limba maghiară ca limbă oficială a statului, și că în regimentele ungurescĭ sĕ servéscă ofițerĭ maghiarĭ.

Legea despre egala îndreptățire a naționalităților nu e nicĭ-decum în contradicere cu realisarea acestor nisuințe nașionale, căcĭ după cum dice și „Gazeta“, limba maghiară este obligătóre în oficiile de stat, armata însĕ, nu va nega nimenĭ, e și ea instituțiune de stat.

...Tocmai find-că armata e instituție a statului, prin urmare instituție a statului

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Séră de tómnă.

De **François Coppée**.

A fi iubit este de sigur dulce, dér trebue sĕ iubescĭ însuțĭ, pentru a simți întregul deliciu al fericirei. Nimenĭ nu cunósce acest adevĕr mai bine, decât renumitul musician Mihail Paz, compositul de valsurĭ, pe care l'am puté pune îndată după Chopin.

Ouincă unele dintre aventurile sale de amor au pĕtruns în publicitate, acésta nu este a se mulțumi indiscreției lui — delicatul artist nu era de loc lăudăros — ci divulgării, ce s'a făcut contra voinței sale. Cu tóte acestea tocmai acelea, carĭ pentru dênsul erau mai măgulitóre, au rĕmas necunoscute.

Când se așédă la pian Slavul acesta blond și cu ochii negrii și își scóte mănușile de pe mânile lui albe, frumóse, damele îl privesc între bătăi de inimă și se gândesc la Rusóica aceea tînĕră și frumósă, pe care el a refusat'o cu discreție și care apoi s'a sinucis în Nizza, ținêndu-șĭ la gură și nas un pumn de vată muiată în chloroform; ele însĕ habar n'au că batista cu care componistul își șterge degetele înainte de a cânta, este brodată din pĕrul unei principese.

Mihail Paz a refusat zestrea de 2 milióne a tinerei Rusóice tot așa de cu sânge rece, pe cât de cu sânge rece s'a sustras lațurilor primejdióse ale unei princese galante din Nord. El o făcù acésta fără nicĭ nu merit, căcĭ el nu iubia. Dér pe de altă parte, de câte-orĭ n'a cedat amorului acest bărbat plin de simțire pătimașă! Ce e drept arare-orĭ din vanitate, mai des, ba aprópe în tot-déuna din beția simțurilor — însĕ din pĕcate — nicĭ-odată nu din iubire!

Dér totușĭ, totușĭ! Odată s'a amoresat în tótă regula. Asta a fost de mult, când umbla necunoscut prin noroiul Parisului și își bătea doba la „*Ambigu*“.

Ah! amorul acela afurisit pentru o actriță de rangul al decelea, o fată întreținută de altul!

După o sclăvie de mai mulțĭ anĭ rupse cătușile acestea în momentul, când începù a-i suride norocul, și primul sĕu vals se cânta de-opotrivă în salónele elegante și în orfeele de varietățĭ. Din acest moment deveni „renumitul Mihail Paz“, întreprinse turneurĭ în tótă Europa și aducea acasă în fondul, coferului scrisorĭ de amor în tóte limbile, alăturea cu ordine din tóte țĕrile.

Dér find-că în tinerețele sale a supt din țîțele mumei nature un lapte, ce e drept cam amar, dér întăritor, el a rĕmas și după ce deveni renumit, tot omul simplu de mai nainte, lipsit de orĭ-ce sumeție.

Și când își recitesce vechile scrisorĭ de amor și retrăiesce în spirit, amorurile sale, mai trecĕtóre și mai durabile, în carĭ i-s'a tîmpit simțirea, își aduce aminte înroșind și plin de durere de serile acelea de iérnă, când el, un biet musicant de la teatru, după representație alerga în strada strîmtă și postându-se la eșirea artiștilor, în noroiŭ până la glesne aștepta fata, care de cele mai de multe-orĭ se deslipia de brațul altuia 'și pe care el totușĭ o iubia încât ar fi fost în stare sĕ móră pentru dênsa.

„Numai acela e fericit, care iubesce“, își dicea acum adesea Mihail, copleșit de spleenul bonvivanților sensibilĭ, și simția cum i-se ivesce în ochiŭ o lacrimă, lacrima rară și durerósă a ómenilor nervoșĭ, carĭ plâng înlăuntru.

* * *

In acéstă disposiție sufletéscă era Mihail Paz anul trecut, când gonit de timpul nefavorabil din băile de mare, se întórse prin luna Septemvrie în Paris.

Intr'una din dile, plimbându-se fără nicĭ un scop, pierdut în visurĭ, de-odată îĭ ajunseră nisce sunete de musică la urechĭ. Abia atuncĭ observă, că se rătécise în apropierea fântânei Medicis din parcul Luxemburg, unde musica militară dădea concerte pe la órele 5.

Fanfarele sgomotóse i-au întrerupt visurile. Se duse la terasa vecină, unde rĕzimându-se de balustradă, se uita la basenul de apă, în care înotau maiestos două lebede, la lumea ce se plimba dealungul aleelor și la cerĭul de tómnă, care

ungar urmézǎ cǎ realisarea pretensiuniĭ, ca ofiţeriĭ maghiarĭ din regimentele unt urescĭ sĕ scie unguresce, nu se contradice cu legea naţionalitǎţilor....

Esenţa lucruluĭ nicĭ cǎ mai e de discutat. Unica conclusiune corectǎ, patrioticǎ şi legalǎ, ce se póte trage din reforma plǎnuitǎ a armateĭ, nu póte fi, decât ca cetǎţeniĭ de limbǎ nemaghiarǎ ai statuluĭ sĕ facǎ tot posibilul, ca tinĕra generaţie sĕ înţelégǎ şi vorbéscǎ limba maghiarǎ, limba oficialǎ a statuluĭ ungar. In casul acesta tineriĭ românĭ, dintre carĭ parte însemnatǎ sciu de altfel şi aḑi unguresce, pot fi ofiţerĭ maghiarĭ şi în regimentele unguresci.... Naţionalitǎţile nu pot avé causǎ de a primi cu îngrijare reformele plǎnuite, fiind-cǎ ele servesc spre întǎrirea statuluĭ ungar. Ceea-ce însĕ este salutar pentru întreg, nu póte fi rĕu şi pǎgubitor pentru pǎrţĭ.

Treĭ Slovacĭ pe banca acusaţilor.

Inaintea tribunaluluĭ din Nitra s'a început alaltǎierĭ 26 Ian., judecarea unuĭ proces interesant. D-niĭ Dr. Rudolf *Marcovicĭ*, advocat în Vágujhely, Dr. Iuliu *Marcovicĭ* medic tot acolo şi Ludovic *Ciulicĭ* preot evang. în O-Turo, suntţraşĭ pe banca acusaţilor şi învinuiţĭ de „agitaţie contra naţionalitǎţiĭ“, ce ar fi comis'o prin nisce vorbirĭ ţinute cu ocasiunea ultimelor alegerĭ dietale, când Dr. Rudolf Marcovicĭ şi-a pus şi el candidatura în cercul Vagujhely.

Procurorul acusǎ pe Dr. Rudolf *Marcovicĭ* pentru-cǎ — ḑice el — a agitat contra limbeĭ şi naţiuneĭ maghiare. „Nouĕ ne trebue hârtiĭ oficiale, citaţiunĭ şi decisiunĭ în limba slovacǎ, cǎcĭ altfel nu puteţĭ scí de ce trebue sĕ plǎtiţĭ baniĭ câştigaţĭ cu sudorĭ crunte“ sĕ fi ḑis Dr. Marcovicĭ „Guvernul calcǎ în picióre legile, asupresce pretutindenĭ pe Slovacĭ, pe când la 1867 Majestatea Sa a subscris pactul apĕrând drepturile Slovacilor. Judecǎtoriile dau sentinţe în limba maghiarǎ, ca Slovacul sĕ nu scie de ce e judecat şi pedepsit. Acuşĭ însĕ ne vom reculege, ca Slovaciĭ sĕ ajungǎ de asupra“.....

Al doilea acusat Dr. Iuliu *Marcovicĭ* e învinuit de acelaşĭ lucru, tot aşa şi preotul evang. *Ciulicĭ*.

Acusaţiĭ sunt apĕraţĭ de advocatul slovac Stefan *Fajnor* din Seniţ.

La interogatoriu Dr. Rudolf *Marcovicĭ*, spune cǎ e *Slovac*. N'a întrebuinţat espresiunile incriminate. Dimpotrivǎ afirmǎ cǎ pe basa programuluĭ naţional slovac, s'a mǎrturisit fiu credincios al patrieĭ ungare şi a accentuat independenţa, inviolabilitatea şi indivisibilitatea Ungarieĭ. Ungaria numaĭ atuncĭ póte sĕ înflorescǎ, décǎ naţionalitǎţile sunt solidare. Legea de la 1868 dǎ naţionalitǎţilor dreptul, ca sĕ comunice în scris cu autoritǎţile în limba lor. N'a agitat nicĭ contra statuluĭ, nicĭ contra naţiuneĭ maghiare.

Dr. Iuliu *Marcovicĭ*, spune, cǎ el, ce e drept a însoţit pe fratele sĕu în turneul electoral, însĕ n'a agitat nicǎirĭ. Declarǎ, cǎ e o calomnie acusarea ce i-se face şi anunţǎ din nou 63 de martorĭ pentru a dovedi, cǎ n'a agitat, ci din contrǎ s'a mǎrturisit ca fiu credincios al patrieĭ. Scandalisat respinge acusarea, care'l atinge în onórea luĭ de patriot.

Chudovszky, procuror vede repetându-se aparaţiunile din procesul contra luĭ Valasek. Acusaţiĭ, spune el, au agitat în contra statuluĭ şi a naţiuneĭ maghiare, ér când sunt chemaţĭ la lege, îşĭ bat pieptul şi se mǎrturisesc bunĭ patrioţĭ. Constatǎ cǎ dintre ceĭ 120 de martorĭ au fost ascultaţĭ 70. Nu se maĭ pot admite alţĭ martorĭ.

Al treilea acusat *Ciulicĭ* négǎ, cǎ a agitat.

Pertractarea interesantuluĭ proces va dura câte-va ḑile.

Maghiarii şi Prusienii.

II. Punctul de gravidaţie prusian al acţiuneĭ austriace în Orient.

In tómna anuluĭ 1871 împĕratul german şi cel austriac avurǎ o întâlnire în Gastein. Cu acéstǎ ocasiune fiind de faţǎ Bismarck şi Beust, au avut o convorbire. Atât împĕratul german, cât şi Bismarck cunoscênd antecedenţele, şi-au esprimat dorinţa de a întra în contact personal cu Andrássy. Conformându-se acesteĭ dorinţe, Andrássy a mers în grabǎ la Salzburg, unde principele Bismarck i-a fǎcut visita. Intâlnirea acésta era echivalentǎ cu pecetluirea chemǎriĭ luĭ Andrássy la portofoliul esternelor. Aşa cerea Bismarck. Devenind Andrássy ministru de esterne, se aruncǎ numaĭ decât în braţele luĭ Bismarck. Bismarck ḑicea ministruluĭ de esterne, Andrássy: „Germania garantézǎ Austrieĭ posesiunea provinciilor sale germane, dér firesce, cere în schimb garanţia, ca Austria sĕ nu agiteze pentru disolvarea unitǎţiĭ germane. Garanţia acésta nu putea consta în alt-ceva, decât în aceea, ca Austria sĕ-şĭ strǎmute punctul de gravitaţie al politiceĭ sale — *în Orient*. Şi décǎ în *Orient* interesele Austrieĭ vor ajunge în colisiune cu ale Rusieĭ, sĕ caute a aplana lucrurile pe cale pacinicǎ; décǎ nu se póte aşa, atuncĭ sĕ decidǎ sabia. Germania garantézǎ pentru acest cas Austrieĭ mânǎ *liberǎ*“.

Andrássy cǎḑu în capcana luĭ Bismarck. El credea, cǎ e un lucru fórte genial de a inscena o politicǎ antiruséscǎ în formǎ filoruséscǎ. „Şi décǎ Germania crede, cǎ întrarea în acţiune a Austrieĭ *în Orient* e garanţie suficientǎ, óre Germania ce garanţie oferǎ, ca va fi *aliata sincerǎ* a Austrieĭ?“ întrebǎ cine-va, care era competent sĕ punǎ acéstǎ întrebare. Respunsul luĭ Andrássy fù: „Décǎ Germania nu se va arǎta aliatǎ credincióså, vĕ dau voie sĕ-mĭ spuneţĭ, cǎ sunt un prost.“

Astǎḑĭ se scie, cǎ acest aliat german este stǎpân în *Orientul* cel maĭ învecinat. In Viena fù acceptatǎ cam greu prietenia prusianǎ inauguratǎ de Bismarck-Andrássy, şi nu aveau încredere în ea. In realitate Andrássy care nu era, decât o jucǎrie în mânile luĭ Bismarck, se puse în oposiţie cu simţul comun al Ungarieĭ şi Austrieĭ, în oposiţie cu opinia publicǎ, despre care Talleyrand, magistrul diplomaţilor, susţinea cǎ posedǎ maĭ multǎ minte, decât Napoleon I. Cât de vesel era Andrássy, când la 30 Iunie 1873 însaşĭ împĕrǎtésa şi regina Prusieĭ, Augusta, soţia luĭ „Wilhelm I cel Mare“ a onorat cu presenţa sa o seratǎ a luĭ Andrássy şi la plecare ḑise unguresce: „*Köszönöm a gyönyörü mulatságot*“ (Vĕ mulţumesc de splendida petrecere). — Uite! Regina Prusieĭ şi împĕrǎtésa Germanieĭ învaţǎ unguresce! — Cine ar fi credut?

Acuma, se ḑice, cǎ principele moştenitor al Prusieĭ, Friedrich Wilhelm învaţǎ unguresce!

Cu Bismarck fǎcù apoĭ Andrássy politica de ocupaţiune a Bosnieĭ şi Herţegovineĭ şi incassǎ politeţa prusianǎ drept rĕsplatǎ pentru timpurile de la Sadova şi Sedan.

Bebel contra împĕratuluĭ german.

Cunoscutul conducĕtor socialist Bebel a ţinut Joia trecutǎ un discurs aspru contra împĕratuluĭ german, „care se amestecǎ în luptele cotidiane, dér cǎruia nu-ĭ poţĭ rĕspunde, cum i-s'ar cuveni“. Cum sĕ se maĭ mire cineva, ḑice Bebel, cǎ se întâmplǎ, ca împĕratul sĕ fie insultat?

Ceea ce spune Bülow —continuǎ Bebel — cum cǎ împĕratul sĕ pronunţǎ ca om privat şi nu ca împĕrat, nu se póte admite. Impĕratul orĭ unde se aratǎ în public, se aratǎ în calitatea sa de împĕrat. O escepţie ar fi décǎ împĕratul, deghisat ca un al doilea *Harun al Raşid* ar veni la o adunare socialistǎ sĕ ţinǎ un discurs contra socialiştilor. Vorba e însĕ, cǎ atuncĭ am scí cum sĕ-ĭ rĕspundem luĭ Harun al Raşid. Situaţia în care ne aflǎm noi socialiştiĭ în faţa atacurilor necontenite, este fórte fatalǎ. Noĭ suntem atacaţĭ şi încǎ cu furie, ér noĭ nu putem rĕspunde. Cine póte sĕ se mire aşa dér, décǎ în ceĭ atacaţĭ se produce un sentiment de aversiune, ba chiar urǎ contra persóneĭ împĕratuluĭ?

La 2 Decemvrie 1895 am fost numiţĭ „hordǎ de ómenĭ“, nevrednicĭ de a purta numele de Germanĭ“. Dupǎ asasinarea fabricantuluĭ Schwarz din Mühlhausen, de care noĭ eram tot aşa de puţin vinovaţĭ, ca orĭ care altul, s'a ḑis: „Erǎşĭ o victimǎ a miscǎriĭ revoluţionare iniţiate de socialiştĭ!“ La 1901 s'a esplicat, cǎsoldatul datoresce împĕratuluĭ supunere órbǎ chiar décǎ ar da ordin sĕ împuşce pe tatǎl sĕu şi pe mumǎsa. Aicĭ erau vizaţĭ érǎşĭ direct social-democraţiĭ. Şi asta se continuǎ maĭ departe, nu numaĭ contra partiduluĭ, dér în timpul din urmǎ contra nóstrǎ ca represeutaţiĭ aĭ partiduluĭ. Muncitoriĭ germanĭ sunt somaţĭ a se lĕpǎda de noĭ, ca de nisce ómenĭ periculoşĭ, ce suntem. Partidul cel maĭ puternic al Germanieĭ este tratat astfel! Acestea sunt lucrurĭ, carĭ jócǎ un rol important în politica imperiuluĭ german.

Deputatul Bebel vorbesce şi despre aceea cǎ principele de corónǎ i-a numit pe socialiştĭ „*miserabilĭ*“. Cum vine tinĕrul om sĕ încarce partidul social-democrat cu asemenea espresiunĭ? Ar puté sĕ facǎ altceva, de cât sĕ pronunţe asemenea judecǎţĭ. Prin tóte acestea social-democraţiĭ au câştigat numaĭ aderenţĭ. In sfîrşit oratorul vorbesce despre tariful vamal, care va fi lozincǎ escelentǎ pentru socialdemocraţĭ la alegerĭ.

SCIRILE DILEI.

— 15 (28) Ianuarie

Protopopul Braşovuluĭ. Consistoriul archidiecesan în şedinţa sa plenarǎ de Lunĭ a întǎrit alegerea pǎrinteluĭ protopop onorar *Vasilie Voina* de protopop al tractuluĭ Braşov.

Procesele „Tribuneĭ“. „Tribuna“ e informatǎ, cǎ în ḑilele de 5—7 Februarie c. se vor pertracta la juriul din Clujiŭ acusele ridicate contra eĭ pentru urmǎtórele articole: In 5 Februarie articolele: „Vor a ne sugruma“, „Tablou moral“ şi „Tendenţe şi resultate“. In 6 Februarie: „Pericolul se apropie“, „Numaĭ morţĭ vom da-o“ şi „Secuiĭ“. In 7 Februarie un singur articol: „Din pĕcatele nóstre“. Apĕrǎtor este d-l advocat din Clujiŭ, d-l Dr. Cassiu *Maniu*.

Fasiunile asupra datoriilor intabulate pe case orĭ moşiĭ. Ceĭ ce plǎtesc interese pentru datoriĭ, sĕu rente intabulate pe casele şi pĕmênturile lor, dobêndesc un scǎdĕmênt al dǎriĭ suplementare, adecǎ al aruncului dupǎ darea de casǎ şi pĕmênt, décǎ fac în timpul prescris de lege fasiunile lor asupra acestor datoriĭ intabulate. Fasiunile se pot face pânǎ la ***31 Ianuarie st. n. 1903*** pe blanchete, ce se capĕtǎ la tóte primǎriile (antistiile) comunale şi se pot preda în decursul órelor de oficiu provĕḑute cu datele şi cu subscrierea necesarǎ. La cas de bólǎ sĕu ivindu-se altǎ piedecǎ, din pricina cǎreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celuĭ împedecat îĭ stǎ în drept a face o *cerere de justificare*, arǎtând causele, pentru carĭ a fost împiedecat şi înaintând fasiunea datoriilor sale pe imobile pânǎ la *15 Februarie n. c.*, tot la primǎriile comunale şi la perceptoratele orǎşenescĭ. *Cel-ce n'a înaintat fasiunea sa pânǎ la 31 Ianuarie n., sĕu n'a justificat întârḑierea eĭ pânǎ la 15 Februarie st. n. 1903, pierde avantagiul*, ce i-l dǎ legea pe acest an, adecǎ nu i-se maĭ scade nimic din aruncul dupǎ casǎ şi pǎmênt.

A murit Hans Kraus. Corespondentul din Bucurescĭ al ḑiarelor „N. Fr. Presse“ „P. Loyd“, „Voss. Ztg“, „Frankf. Ztg“., „Kölnische Ztg“., *Hans Krauss* a murit alaltǎierĭ subit în comptoarul Marmorosch-Blank din Bucurescĭ. Krauss era originar din Stiria şi corespondenţele sale purtau timbrul celuĭ maĭ veritabil filosemitism.

Pentru masa studenţilor românĭ din Braşov au maĭ întrat prin d-l *Vasilie Mereţ*, preot în Bod 5 cor., de la „*corul plugarilor din Bod*“ întru amintirea rĕposatuluĭ protopresbiter Ioan Petric; de la familia *Rubin Paliţia* din Alba-Iulia 5 cor. întru pomenirea repausatuluĭ oficial reg. Dominic Raţiu din Haţeg († în 25/XII 1902 st. v.); de la d-l maior ces. şi reg. George Popovicĭ, loco *10 cor.* Priméscǎ marinimoşiĭ donatorĭ cele maĭ cǎlduróse mulţǎmite. — *Direcţ. şcólelor medii gr. or. române.*

Un „Tatǎl nostru“ curios. In ultima şedinţǎ a dieteĭ prusiane, ministrul de finance d. de Rheinhaben, a cetit un curios „Tatǎl nostru“ polones, care a produs mare sensaţie. Ĕtǎ-l în întregime: „Tatǎl nostru, care eştĭ în cerurĭ, dǎ-ne nouǎ regatul Poloniei! Scapǎ-ne pre noĭ de sclǎvie! Dǎ-ne nouǎ pânea de tóte ḑilele, dér nu cea udatǎ de sânge şi otrǎvitǎ de rĕutatea inimicilor noştri! Ertǎ-ne nouǎ pĕcatele inscrise pe sǎbiile nóstre! Nu ne lǎsa sĕ cǎdem în ispita de a renunţa la Polonia! Scapǎ-ne de cel rĕu, care e dominaţiunea inimicǎ!“

Farmacie de vênḑare. Atragem atenţiunea celor interesaţĭ asupra anunţuluĭ din numĕrul nostru de aḑĭ. Farmacia despre care e vorba acolo, se aflǎ într'o localitate românéscǎ din Transilvania, care are garǎ şi unde se ţine têrg sĕptĕmânal şi 4 têrgurĭ anuale.

Incendiu provocat din nebǎgare de sémǎ. In comuna *Rêşnov* au mistuit flacǎrile o casǎ în „Strada Nǎsipuluĭ“. Incendiul a isbucnit Joi séra pe la órele 11 şi pe lângǎ casǎ a cǎḑut victimǎ flacǎrilor şi proprietara caseĭ, o sascǎ bĕtrânǎ, care de altmintrea cam avea darul beţieĭ. Femeia voia sĕ aţiţe focul şi turnǎ în sobǎ gaz. In sobǎ însĕ maĭ era jeratic şi gazul a luat foc, aprinḑênd hainele femeiĭ. Pompieriĭ au alergat la locul sinistruluĭ şi au localisat focul. Femeia s'a prefǎcut cenuşe, nerĕmânênd de cât un picior şi un braţ din ea.

Câne turbat. Ḑilele trecute un câne turbat a muşcat în *Rêşnov* pe bǎiatul Gh. Olteanu, în etate de 14 anĭ, apoĭ pe o sascǎ şi pe un sas. Pe acesta l'a muşcat tocmaĭ de buze, dér sasul l'a luat în braţe pe câne şi strîngêndu-l între piciore, cu mânile l'a gâtuit. In timpul acesta însĕ pe semne l'a maĭ muşcat şi de mânĭ. Toţĭ treĭ au fost transportaţĭ la institutul antirabic din Budapesta, unde sasul a şi murit deja.

Iohann Orth trǎesce. Ḑiarul „Volksblatt“ din Viena spune urmǎtórele: „Cercetǎrile pentru gǎsirea luĭ Iohann Orth (archiducele Iohann) au mers numaĭ pânǎ la portul Iquica, unde vasul sĕu „Santa-Margherita“, a fost vĕḑut pentru prima órǎ în érna anuluĭ 1890. Dér nu se póte conclude, cǎ a pierit, numaĭ din faptul cǎ nu s'a maĭ regǎsit vasul. Faptul cǎ nu s'a gǎsit nicĭ o scândurǎ mǎcar din acel vas, e tocmaĭ o probǎ, cǎ vasul nu s'a cufundat, maĭ ales cǎ o navǎ ca „Santha-Margherita“ nu putea pieri pe linia maritimǎ

---

purta nisce pete roşiĭ şi norĭ uşorĭ. De odatǎ zǎresce la distanţǎ de câţĭ-va paşĭ, şeḑênd pe un scaun de trestie, o damǎ tinĕrǎ, care îl privia cu atenţiune.

O blondinǎ încântǎtóre cu ten-ul delicat al celor cu pĕr roşu, ochĭ castaniĭ şi un nǎsişor din cele maĭ drǎgǎlaşe. Cât de nostimǎ şi cuviinciósǎ era acéstǎ damǎ şi cu cât gust era îmbrǎcatǎ! Pǎlǎria şi talia de catifea albastrǎ, rochia din stofǎ englezéscǎ cadrilatǎ. Câtǎ graţie în ţinuta braţelor eĭ, cam slabe, şi acoperite pânǎ în cot de mǎnuşĭ suedeze, şi în ţinuta mâneĭ, care odihnea pe mânerul de porţelan al umbreleĭ!

La prima privire a luĭ Mihail, tinĕra damǎ se înroşi, óre-cum ruşinatǎ, cǎ fù surprinsǎ cum se uita la dênsul. Dér compunistul îşĭ luǎ deja pǎlǎria şi ḑise: „Mi-se pare, Dómnǎ, cǎ voiŭ fi avut onórea a vĕ face cunoscinţa şi acuma sunt aşa de nedibaciŭ a nu vĕ recunósce!“

Dama se fǎcù ca para foculuĭ şi cu ochiĭ în pǎmênt ḑise: „Nu, Domnule, D-vóstrǎ nu mĕ cunósceţĭ.... ....Eu însĕ vĕ cunosc“.

(Va urma).

australiană, așa de frecuentată, fără a nu se găsi ceva. Tótă lumea în Australia e de acéstă părere. In Chili și în America de Sud toți sunt convinșĭ că Iohann Orth s'a stabilit într'o insulă și că trăesce acolo. — In acelaș timp un diar italian din Franța *Alto Adige* publică următórea informațiune: „Un matelot întors din Chili la Trenta orașul sĕu natal, certifică, că Iohann Orth trăesce în împrejurimile lui Valparaizo, cu femeia sa, unde posedă o importantă exploatare agricolă.

Statistica ghebośilor. Dilele trecute a murit la Liverpool (Anglia) un statistician original. Moștenitorii au găsit în biblioteca lui un voluminos manuscris, compus din vr'o douĕ mii de foi, unde nu se vorbesce de cât de gheboșĭ. Originalul gentleman a întrebuințat tóte mijlócele pentru a ajunge, ca observațiunile sale sĕ fie încoronate de succes. El a descoperit că Spania e țéra unde sunt cei mai mulțĭ gheboșĭ. A descoperit apoi, că în medie, la 1000 de indivĭdĭ e un ghebos. In total pe pămênt ar exista 1 milion de gheboșĭ.

Mâncat de lupĭ? Un căpitan de husarĭ din Oradea-mare a eșit călare la plimbare în diua de 27 Ianuarie. Peste puțin timp s'a întors acasă numai calul plin de sânge. Pe căpitan îl caută. Se crede că l'au mâncat lupii.

Curs pentru croitorĭ. In luna Martie se va deschide un curs special pentru croitorĭ de către Csontos Imre, delegatul ministeriului de comerciŭ. La curs nu pot participa de cât 25 de croitorĭ. Mulțĭ din cei ce s'au anunțat, au fost refusațĭ.

Concert. Am amintit deja de multe orĭ despre concertul filantropic, ce se va da în sala Reduteĭ în diua de *5 Februarie* Acest concert se va aranja de către musica comunală cu concursul *societățeĭ filarmonice* și al școlei preparatóre. Venitul va fi destinat în favorul membrilor musicei comunale pentru crearea unui *fond de ajutorare* în casurĭ de bólă. Biletele se pot cumpĕra începênd de mâne, Joi, la librăria *Zeidner*. Prețurile: balcon 2.40 cor. Cercle 2 cor., fotel I 1.60 cor., fotel II 1.20 cor. Galerie 1 cor., parter loc de stat 80 b., studențĭ 60 b. — Programul s'a publicat deja.

Escrocheria de la ministeriul de finance român.

Intr'unul din numerile trecute am amintit de falsificările sĕvîrșite cu ocasiunea tragerilor la sorțĭ a titlurilor statului român, supuse amortisării. Dăm acum următórele amĕnunte:

Intr'unul din interogatoriile luate lui *Dumitrescu*, acesta a povestit pe larg modul cum opera falsificarea tragerei titlurilor de rentă.

In primul timp, atuncĭ când a început sĕ lucreze cu Albahari, acesta venea la el cu câte o sĕptĕmână înainte de tragere, și îi comunica numerile titlurilor cumpĕrate. După plecarea funcționarilor se ducea în camera unde erau închise ruletele, câte douĕ trei óre căuta rulourile cu numerile corespundĕtóre. Până la data tragerei, reușia sĕ găséscă tóte rulourile, deóre-ce după-cum se scie sunt puține titlurĭ de rentă à 5000 lei, și apoi pecetluia din nou ruleta, cu o pecete ce-șĭ făcuse.

La diua tragerei, despecetluia ruleta și băga înăuntru cutia în care de obiceiŭ scotea rulourile, apoi când scotea cutia din ruletă, băga mâna în care avea rulourile.

Se prefăcea, că le amestecă pe cele dinăuntru și le lăsa pe ale sale.

După-ce a continuat ast-fel cu Albahari timp de șése lunĭ, a intrat în relație și cu Behar.

*

Operația din acest moment a devenit fórte dificilă, deóre-ce ambii bancherĭ avênd multe titlurĭ de rentă, îi venea greu sĕ caute atâtea rulourĭ. A trebuit decĭ sĕ caute un alt mod de operație, care consta în aceea, că opria de la tragerĭ de titlurĭ de rentă în mică valóre rulourĭ ale căror numere le comunica celor doi bancherĭ spre a-le cumpĕra, și în casul când aceștia nu reușiau sĕ le cumpere, atuncĭ Dumitrescu falsifica rulourĭ.

Dumitrescu cât și Behar au declarat. că la început incorectul funcționar lucra numai cu Albahari și numai după un timp óre-care a intrat în combinație și Behar; fără înse ca Albahari sĕ scie, că Dumitrescu lucréză cu Behar și fără ca acesta sĕ scie ceva de Albahari.

Numai în ultimul timp ceĭ doi bancherĭ au aflat, că se îmbogățesc amêndoi prin aceleașĭ mijlóce incorecte.

La ministerul de finance se lucréză cu activitate la verificarea titlurilor de rentă de 5000 lei eșite și a rulotelor în carĭ sunt puse rulourile cu numerile acestor titlurĭ. Acéstă verificare se face în presența unui representant a parchetului.

S'au găsit o mulțime de titlurĭ trecute în registre ca eșite și ale căror rulourĭ erau în rulete. S'au găsit de asemenea la unele tragerĭ eșite serii întregĭ de titlurĭ de rentă posedate de Albahari și Behar.

183 mii lei.

Nu e esact că totalul câștigurilor realisate de bancherii conrupătorĭ și de cei doi funcționarĭ se ridică numai la suma de 120.000 lei. Totalul acesta trebue sĕ se ridice la mai multe sute de mii.

In adevĕr, parchetul a constatat, că numai de la Disconto, a încasat Albahari cu titlurĭ de rentă a 5000 lei eșite la sorțĭ suma de 183 mii. Trebue sĕ se adauge la acestea și sumele încasate de Behar, precum și cele încasate de Albahari de la Banca Națională și de la casa de depunerĭ, unde nu s'au controlat încă registrele, din punct de vedere material a excrocheriei.

*

Una dintre probele adunate de parchet contra lui Parisianu, sunt multele cheltuelĭ făcute de el în cursul ultimului an. Intrebat asupra acestor cheltuelĭ. Parisianu a declarat, că nu este adevĕrat, că a cheltuit sume așa de marĭ, ci crede, că totul se datoresce unei simple erorĭ, în contul găsit de parchet în saltarul sĕu din biroul de la ministeriul de finance.

De la început d-l Costinescu nu a acusat pe Parisianu, că a colaborat cu, Dumitrescu la falsificarea tragerei titlurilor de rentă.

Acusarea ce i-se aduce constă în faptul, că scia de aceste falsificărĭ și pentru a tăcé, încasa banĭ de la Dumitrescu, banĭ luațĭ de la Albahari. Același rol îĭ împută lui Parisianu și instrucția.

De unde la început se credea, că Albahari și Behar erau tovarășĭ și că Parisianu și Dumitrescu lucrau de-odată cu amêndoi, instrucția a dovedit definitiv că Parisianu nu scia decât de afacerile lui Dumitrescu cu Albahari pe când de esistența lui Behar, nu scia. *Cu Behar lucra numai Dumitrescu, și sumele câștigate de ei le împărțeau érășĭ numai ei doi*

Se dice, că d-l Emil Costinescu ministru de finanțe posede o fórte importantă fotografie representând pe Parisianu. Albahari și Dumitrescu. Acéstă fotografie este luată în ultimul timp, când d-l Costinescu, aflând neregulile ce se petrec în ministerul sĕu, spiona pe cei doi funcționarĭ și reușind sĕ-i surprindă împreună cu Albahari, i-a fotografiat.

*

Al. Parisianu a fost adus Vinerĭ la cabinetul d lui judecător Săbăreanu. Pe când era în sală, sub paza unei sentinele, un amic intim al sĕu a reușit sĕ-l întrebe:

— Alexandre, spune-mĭ drept, te simțĭ vinovat cu ceva în acéstă afacere?

— Pe consciință îțĭ spun — a rĕspuns Parisianu — nu mĕ simt vinovat de cât pentru faptul, că am împrumutat banĭ de la Dumitrescu, în colo pot sĕ-țĭ jur, că nu scia nimic și nicĭ nu sciam pe când eram la datoria publică de faptele lui Dumitrescu, căcĭ imediat l'așĭ fi denunțat.

Din Valea Agrișului.

— Ian. 1903.

— Fine. —

De despărțĕmêntul „Huedin-Hida“ se țin numai jumĕtate din celea 17 comune ale districtului Almașului, și încă din celea mai micĭ, — ér celelalte, carĭ sunt tăria districtului, cad sub póla Meseșului și în despărțĕmêntul „Selăgean-Chioran“ al „Asociațiunei.“ Acest district e împărțit astfel între douĕ despărțĕminte, ceea-ce face ca el numai cu greu sĕ se pótă afirma în causele culturale, ce represintă „Asociațiunea“.

Bărbații sus amintițĭ avênd în vedere prea marea obosélă și îndoitele poverĭ, ce i's'a creat în acest mod acestui district, ar fi putut sĕ nu se intereseze de adunarea din Almașiŭ și de cheltuelile de aranjare, și sĕ participe numai ca óspețĭ. Ei însĕ aflând, că în Almașiŭ sub pretext că nu se póte afla localitate etc., preotul și curatoratul voiau sĕ renunțe la adunare și sĕ atragă atențiunea comitetului despărțĕmêntului a o fixa în alt loc, pășĭ la mijloc triumviratul susamintit și preotul Emil Măcelariu, și nesuferind sĕ se facă un blam ca acesta, și vrênd sĕ arate Almașului spăriat de primirea adunării, că acest lucru nu e așa greu — s'a pus în fruntea unui comitet constituit numai din membrii câștigațĭ din district, și însuflețind pre toțĭ s'au făcut tóte pregătirile de primire. Meritul de a nu se fi suferit, ca primirea adunărei sĕ se refuse, e al acestor persóne, carĭ s'au îngrijit a aduce și disertant pe un bărbat din poporul lor de sub Meseșiŭ, care cu disertația sa românéscă a stîrnit nemulțămirea pretorelui asistent. Protopopul districtual și preotul Bogdanei prin vorbirile lor de primire a comitetului și óspeților, au contribuit în mod însemnat și la înălțarea spiritului românesc al adunării. La crucea sfințită protopopul districtual a rostit și o vorbire către popor de o rară frumseță și efect și fórte bine potrivită și pentru adunarea despărțĕmêntului, dér „V.“ póte nicĭ nu a ascultat'o — bagsémă că era preocupat cu laudele „pro domo sua“. De atarĭ factorĭ apoi totușĭ a nicĭ nu face amintire într'un raport, esplică numai lipsa de bunacuviință, însémnă o nisuință condamnabilă de a da unora prea multă atențiune, ér pe alții pe nedreptul a-i desprețui.

Dér abstrăgênd de la acésta, „V.“ fără a cunósce raporturile afirmă și aceea că o parte a membrilor ar fi absentat de la adunare numai demonstrativ și din motivul, că la constituirea comitetului aranjator s'ar fi condus ómenii noștri de intoleranță religiósă. Afirmațiunea acésta e pornită din scorniturĭ cu carĭ au vrut acei membrii sĕ-șĭ acopere nepăsarea condamnabilă, dér care tocmai pentru aceea nu a fost potrivită, căcĭ și décă în adevĕr puté sĕ fie vorba de „intoleranță“, trebuia ca acei membrii din potrivă sĕ se arate cu mai mult interes național și sĕ aibă în vedere mai înainte de tóte națiunea și interesele ei, carĭ le puteau sprijini și décă nu au putut figura pe hârtie ca membrii în comitetul aranjator.

Mai am și acea observare, că „V.“ fără a cunósce motivele ce au impus, ca tot atuncĭ sĕ se sĕvêrșéscă și sfințirea unei crucĭ, a desaprobat și acéstă întocmire. La acéstă desaprobare încă observ, că măreţul scop al „Asociațiunei“ este înaintarea culturei poporului nostru. Când avem însĕ esperiența regretabilă, că la adunările despărțĕmintelor „Asociațiunei“. chiar décă asistă ceva numĕr neînsemnat de popor, acela încă e recrutat din loc și din câte 2—3 ómenĭ cu mare stăruință, dér numai din 2—3 sate învecinate cu locul adunărei, și după-ce nimenĭ nu va puté nega, că poporul nostru când e vorba de sfințirĭ de biserici și crucĭ din depărtărĭ mai marĭ alérgă în numĕr mai frumos, reiese clar că comitetul aranjator — fără a se fi spovedit lui „V.“, încă și pe acéstă cale a nisuit, pe lângă mărirea lui Dumnedeu, a aduce și din popor public ascultător, și încă nu numai din Almașiŭ, ci din întréga regiune până sub Meseșiŭ.

In legătură cu raportul despre petrecerea din Bucium aflu decĭ necesar sĕ fac în interesul adevĕrului constatările de mai sus și sĕ-i dau d-lui „V.“ a înțelege, că de sfaturile și lecțiunile sale nevrednice nu numai n'avem lipsă și le respingem, ci rĕmânênd scandalisațĭ de un reporter parțial și neconscienţios cum a fost el, nu mai stăm de vorbă. Precum până aicĭ, așa și în viitor, deși suntem împărțițĭ între douĕ despărțăminte și trăim în mijlocul unor popóre sĕrace și amestecate în mai multe comune cu neam strĕin ev. reformat și pururea nisuitor a pune pedecĭ în calea înaintărei nóstre, — și deși preoțĭ și învĕțătorĭ încă suntem puținĭ și lipsițĭ de altă inteligență, totușĭ mângăiațĭ de ceea ce a dis și un cronicar al nostru că *„și în puținĭ îșĭ arată Dumnedeu puterea sa“*, și încăldițĭ de sentimentele nóstre calde românescĭ, vom merge pe calea datoriei nóstre către limbă, neam și credință, fără a ne lăsa întrecuțĭ în dragostea de a le pădi și apĕra.

D.

Representanții, concerte și petrecerĭ.

Corpul didactic de la școla fund. elem. de băeți și fetițe din Năsĕud aranjéză Dumineca în 1 Februarie a. c. în sala de gimnastică de la gimnasiu, petrecere cu joc pentru copii, care se va începe cu piesa teatrală „Surorile“. comedie într'un act de *** predată de 6 școlărițe a școlei nóstre de fetițe și urmată de 4 declamărĭ și eventual tablourĭ vii. Inceputul precis la 5 óre séra. Prețul întrării de persónă 1 cor. Pentru copii și studențĭ 40 banĭ. Venitul curat al petrecerei este destinat pentru ajutorarea copiilor sĕracĭ de la acésta școlă: cu vestminte, cărțĭ, recuisite de scris, material pentru lucrul de mână etc. Contribuirĭ peste taxă și eventuale oferte marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Comitetul parochial gr. or. din Turda învită la petrecerea împreunată cu concert, ce se va aranja Dumineca în 8 Februarie st. n. a. c. cu concursul unor meseriașĭ rom. din Turda și cu corul plugarilor din Agârbiciu în sala hotelului central. Inceputul punct la 7 óre séra. Prețul de întrare de persónă 1 corónă 20 banĭ, de familie 3 coróne; peste 3 membrii de fie-care membru 1 corónă. Venitul curat e destinat pentru edificarea unui turn nou al bisericei gr. or. din Turda. Ofertele marinimóse sunt a-se adresa st. dn. têmplar Iosif Urcan cassar. Contribuirile peste taxă se vor primi cu mulțămită și se vor publica.

Programa: 1) Cuvênt de deschidere. 2) „Cântec de jertfă“, cor bărbătesc de *** 3) Hai mândro sĕ te sărut, cor mixt de T. Popescu. 4) Dialog. 5) a) „Tot țĭ-am dis mândro mĕ duc“, cor bărbătesc de I. Mateiu. 6) b) „Haida mândro sĕ fugim“, cor bărbătesc de I. Mateiu. 7) Declamare. 8) „Lugojana“, cor mixt de I. Vidu. 9) „La o rândunică“ cor bărbătesc de I. Mateiu. 10) „Tóca“ cor mixt de Musicescu. In pausă se vor juca „Călușerul“ și „Bătuta“ în costum național.

Literatură.

„Clipe de repaus“ de *Sorcovă.* Un volum elegant, care póte ocupa loc pe masa orĭ-cărui salon. Prețul 2 coróne. (Pentru România 2 Lei 50 banĭ) porto extra Credem a fi de prisos a mai recomanda în special acéstă nouĕ apariție literară. In acest volum găsim un limbagiŭ frumos românesc și niște povestirĭ scrise cu atâta spirit, încât cartea odată luată în mână nu o mai pui jos, până nu ai cetit'o tótă. Se póte procura la Tipografia A. Mureșianu pe lângă trimiterea prețului indicat plus 20 banĭ porto.

ULTIME SCIRI.

New York, 27 Ianuarie. Resculații au bătut pe *Castro* la 40 mile depărtare de Puerto-Cahello. Germanii au aruncat în aer fortul San-Carlos.

Viena, 27 Ianuarie. „Reichsrath“-ul se va ocupa mâne cu prima cetire a proiectului militar. S'au făcut tóte pregătirile, ca sĕ se trécă peste prima cetire, orĭ cât de mult ar dura ședința.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 27 Ianuarie n.

Europa: Fleischmann, Nikolics, Weiler. Dürr, Berger, Wajdics, Büchler, Moskovits, Pröckl, Pariser, Viena; Bán, Schön, Klinger, Guttmann. Glück, Blau, Budapesta; Scheeser, Azuga; Vass Ditrichstein, Arad; Portner, Orăștie; Eberhardt, Sollingen.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,
se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţĭ de rugăciunĭ şi predicĭ.

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ mai mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ) + 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacuratei Feciore Maria pentru folosul şi mângâiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţul 3 cor., plus 20 b. porto.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu*: tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe langă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor (plus 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol I. de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. porto.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul lui Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşului. Preţul cor. 1.60 (prin poştă cor. 1.70.)

Mama sfântului Augustin de Emil Bougaud, traducere de Salba. Editura d-lui prof. Dr. E. *Dăianu.* Tipografia archidiecesană din Blaşiŭ. Cartea are 31 cóle de tipar (500 paginĭ) şi este fructul ostenelelor unor laborioşĭ studenţĭ în teologie dela universitatea din Budapesta Cuvêntul „Salba ne reamintesce societatea literară cu acelaşĭ nume a teologilor din seminarul din fiinţat „S-ta Barbara“ din Viena, căreĭ societăţĭ îĭ mulţumim publicarea Fabiolei şi a uneĭ părţĭ din catechismul cel mare al lui Deharbe. Traducĕtorii ne ofer o lectură edificătóre în stil îngrijit, tiparul curat, hârtia bună. Preţul unuĭ esemplar legat elegant în pânză este 4 coróne (+ 30 b porto.) Un esemplar broşat 3 coróne (+ 30 b porto).

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertăciunĭ pentru diferite cause demórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. (plus 30 b. porto.)

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Popu.* Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu,* editura lui Dr. E. *Dăianu.* Timişóra 1895. O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne (plus 10 banĭ porto).

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 apăruse în Oradea mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritén,* şi fie care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a căreĭ evanghelie se potrivesce predica. Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8⁰ cu portretul lui Massilon. — Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. — *Preţul 5 corone* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto.

Călindarul Plugariului.

A apărut şi se póte procura de la tipografia *A. Mureşianu* — Braşov, „**Călindarul Plugariului**“. Preţul, cu porto, **25 cr.** (50 banĭ).

Acest călindar, care apare acum în anul XI, cuprinde în afară de datele obicĭnuite calendaristice, geneologia domnitorilor din Europa, taxele telegramelor şi cele poştale, scala timbrelor, Mĕsurile, tîrgurile din Ardeal şi Ungaria şi lista advocaţilor românĭ.

In *partea literară* vedem portretul bine reuşit al repausatului episcop *Mihail Pavel* cu o biografie, de Augustin Paul, Rugăciune (poesie) de M. Eminescu, Restignirea lui Isus, de Sinkiewitz (un admirabil fragment din romanul „Sĕ-l urmăm“). Călugărenii (poesie) de C. Sandu, Cincĭ într'o păstaie (poveste de Andersen), Luléua lui moş Radu, Legenda pământului şi a muncii, de Dim. Dan, „Ăl mai tare om din lume“ (poesie în dialect bănăţenesc) de regretatul tînĕr poet Victor Vlad Delamarina.

Partea economică este şi în acest an bine representată prin următórele articole: „Duşmanii economiei“ de Ioan Georgescu; „Plantarea pomilor“ de A. Boldor, „Causele de ce sĕmĕnăturile sunt rele“ de N. H. Vechiulescu, „Insecte stricăciόse pomilor şi viilor“, „Ce plătesce banul şi cum îl cruţăm noi?“

După partea economică urméză pe mai multe paginĭ diferite *„poveţe“*, apoi „Diverse“ şi în fine „Anecdote şi Glume“.

Ca adaos sunt şi anul acesta o mulţime de anunţurĭ.

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Ianuarie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121.15
Renta de coróne ung. 4%	98 85
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	93 90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	101.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.—
Impr. ung. cu premii	201 75
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	161.20
Renta de hârtie austr.	100.85
Renta de argint austr.	100.85
Renta de aur austr.	121 20
Rente austr. 4% de coróne	101.90
Losurĭ din 1860.	156.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.65
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	754.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	707.—
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.15
London vista	239.87½
Paris vista	95.45
Note italiene	95.50

Nr. 870—1902.
a. f. c. sc. d.

Concurs.

Prin acésta se escrie concurs la **postul de director la gimnasiul superior fundaţional din Năsĕud,**

La acest post pot concura acei civĭ din Ungaria, carĭ:

1) au cualificaţiunea recerută prin lege dela profesorii de şcólele medii

2) posed perfect în vorbire şi scriere limba maghiară şi română

Cu acest post sunt împreunate următórele beneficiĭ:

a) plata de profesor ordinar de 2400 coróne pe an,

b) adause cincenalĭ de câte 200 coróne,

c) remuneraţiunea de director de 600 coróne,

d) cuartir liber

Concurenţii sĕ-şĭ trimită suplicele adjustate cu documentele de lipsă **până în 30 Aprilie 1903 la 6 óre după amiaqĭ** la comisiunea administrătóre a acestor fondurĭ.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile centralĭ şcolastic şi de stipendie din districtul Năsĕudului ţinută în Năsĕud la 5 Decemvrie 1902

Preşedinte: *Gerasim Domide* m. p., Secretar: *Dr. Nestor Simon* m. p

814,2—2

Plecarea şi sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Braşov.

Valabil din 1 Octob. st. n. 1902.

Plecarea trenurilor din Braşov.

Dela Braşov la Budapesta:

I. Trenul mixt la óra 5·20 min. dimin.
II. Tr. accel. (peste Clusiu) la ó. 2·45 m. p. m.
III. Trenul de pers. la óra 8·13 min séra.
IV. Tr. acc. la órele 6·45 m. dimin.

Dela Braşov la Bucurescĭ:

I. Trenul de persóne la óra 3·55 m. dim.
II. Tren accel. la órele 6·55 m. dim.
III. Trenul mixt la órele 11·40 a. m.
IV. Trenul accel. la óra 2·19 min. p. m. (ce vine pe la Cluşiu).

Dela Braşov la Kezdi-Oşorheiu:

I. Trenul de pers. la óra 5.19 min. dim. (are legătură cu Tuşnad la óra 9.18, cu Ciuc) Szereda, la óra 10.46 min. a. m.
II. Trenul mixt la óra 8·50 min. a. m.
III. Trenul de per. la óra 3·15 m. p. m.

Dela Braşov la Zĕrnescĭ (gar. Bartolomeiu

I. Trenul mixt la óra 9·2 min a. m.
II. Trenul mixt la óra 5·26 min. p. m.

Dela Braşov la Ciuc-Gyimes:

I. Trenul de pers. la óra 5·19 min. dim.
II. Trenul mixt la óre 8·50 mim. a. m.
III. Trenul de pers. la óra 3·15 min. p. m. (are legătură cu linia Tuşnad-Ciuc-Gyimes.

Sosirea trenurilor în Braşov:

Dela Budapesta la Braşov:

I. Tren accel. la órele 10·4 m. séra.
II. Trenul de persóne la óra 7·51 dim.
III. Tr. accel. peste Clusiŭ la ó. 2·9 m. p. m.
IV. Trenul mixt la óra 9·27 min. séra.

Dela Bucurescĭ la Braşov:

I. Trenul accel. la óra 2.18 min. p. m.
II. Trenul mixt. la óra 9·23 min. p. m.
III. Trenul pers., la óra 5 — m. p. m.
IV. Tren. de pers. la óra 7·55 min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal.

Dela Kezdi-Oşorheiu la Braşov:

I. Trenul de persóne la óre 8 25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Sereda óra 3·20
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m. (are leg. dela Ciuc-Gyimes la 5.17 dim.)
III. Trenul mixt, la óra 6·50 m. séra (are legătură dela Palanca la 8.54 dim.)

Dela Zĕrnescĭ la Braşov (gar. Bartolomeiu.)

I. Trenul mixt la óra 7·02 min. dim.
II. Trenul mixt la óra 1·12 min. p. m.

Dela Ciuc-Ghimes la Braşov:

I. Trenul de pers. la óra 8·25 m. dim.
II. Trenul de pers. la óra 1·53 m. p. m.
III. Trenul mixt la óra 6·50 min. séra. (Are legătură cu Tuşnad-Diuc-Gyimes.)

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.